

SETKÁNÍ S KNIHOU

Stela a 16 huskyů

Tereza Pařízková

Metodiku zpracovala:

Mgr. Martina Benedikovičová, ZŠ Fryčovice

Konzultace:

Mgr. Petra Strnadlová, ZŠ Fryčovice

Věková kategorie:

3. – 5. ročník

Zaměření (cíl, obsah) lekce:

práce s textem (předvídání), metody RWCT (pětílístek), pisatelství, asociace, násobení jednociferným a dvojciferným činitelem

Vyučovací předměty:

český jazyk, matematika

Bibliografie:

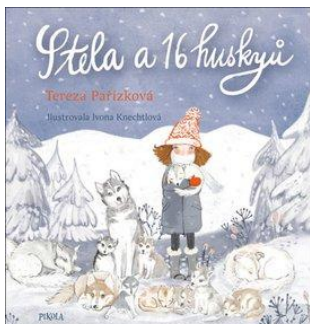
PAŘÍZKOVÁ, Tereza. *Stela a 16 huskyů*. Ilustroval Ivona KNECHTLOVÁ. Pikola (Euromedia). Praha: Euromedia Group, 2019. ISBN 978-80-7617-756-7.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Stručný obsah

Stela a 16 huskyů je příběh desetileté Stely a jednoho velkého psího závodu, který její rodinu zavede z Osmihorek až na Aljašku. Stela žije s tátou a dědou Baltazarem v horách, a i když je velkou obdivovatelkou Jacka Londona, netuší, že se do krajiny zlaté horečky sama brzy podívá. Její tatínek je totiž mašér a se svým spřežením se rozhodne pokořit tu nejnebezpečnější závodní trať na světě.

zdroj: <https://www.databazeknih.cz/knihy/stela-a-16-huskyu-422919>

O autorce

Tereza Pařízková (*1987 Olomouc) je česká spisovatelka, scenáristka, knihkupyně a překladatelka. Se svou maminkou provozuje dětské knihkupectví Zlatá Velryba. Vystudovala scenáristiku a dramaturgii na FAMU a studovala i v New Orleans a v Jeruzalémě.

Svou tvorbu věnuje dětskému divákovi a čtenáři. Napsala několik knih pro děti - Městečko Lážoplážo: Zlatá velryba (2018), Městečko Lážoplážo: Křáp Pařát (2018), Stela a 16 huskyů (2019), Stela v zemi tučňáků (2020).

Tereza Pařízková má agenturu Twinkle Books Agency, která zastupuje řadu zahraničních nakladatelů knih pro děti a mládež. Každý rok jezdí na evropské knižní veletrhy a sleduje, co se v literatuře pro děti děje nového. Příběhy doma s radostí předčítá i vypráví.

V roce 2012 byla na Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary oceněna v rámci scenáristické soutěže Nadace RWE & Barrandov studio za scénář s názvem Ve společnosti mého otce.

zdroj: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/tereza-parizkova-115961>

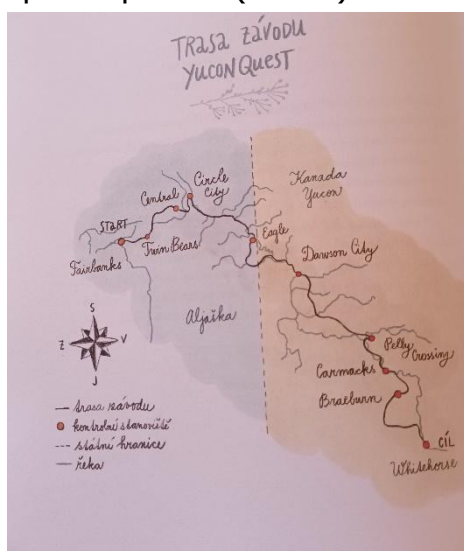
Předpokládaná délka práce s knihou – 3 vyučovací hodiny

EVOKACE

1. Předvídání hlavního tématu knihy podle indicií:

Žákům ukážeme nejprve dva obrázky z knihy, každý žák si napíše svůj návrh. Následuje sdílení. Žáci mohou svůj názor změnit a téma přepsat. Poté je žákům ukázán třetí obrázek. Žáci opět napíší své návrhy, své domnělé téma sdílí a opět mohou svůj názor změnit.

1. indicie – obrázek hlavní hrdinky se psem (str. 21)
2. indicie – mapa závodu (str. 74)
3. indicie – obrázek psího spřežení (str. 77)

2. Po úvodním předvídání je žákům ukázán přebal knihy a žáci se seznamují s autorkou Terezou Pařízkovou a s názvem knihy Stela a 16 huskyů.

3. Následuje objasnění, kdo by to mohla být Stela (hlavní hrdinka příběhu), co to je husky (plemeno psa, původně vyšlechtěné jako tažný pes) a proč by těch huskyů mohlo být 16. Žáci mohou následně předvídat, o čem by příběh mohl být.
4. Žáky rozdělíme na tří až čtyřčlenné skupinky a na čas (např. 3 minuty) se každá skupinka snaží zapsat co nejvíce plemen psů, které znají. Po následném sdílení můžeme žákům ukázat internetové stránky (např. <https://www.pesweb.cz/cz/vyber-plemene>), na kterých jsou vyobrazena různá plemena psů.

UVĚDOMĚNÍ

Uvedeme žáky do děje. (Hlavní hrdinka desetiletá Stela žije se svým tátou a dědou Baltazarem v horách. Do jejich rodiny postupně přibude i 16 huskyů. Stelin tatínek s nimi trénuje na závody psích spřežení. A rozhodne se, že se se svými pejsky zúčastní nejnebezpečnější tratě na světě, proto se celá rodina vydá na Aljašku.)

Před rozdáním pracovních listů žákům vysvětlíme, co to jsou asociace (= první slovo, co mě napadne, když uslyším slovo, které řekl žák přede mnou). Zahrajeme si alespoň dvě hry. Začne učitel např. slovem kočka, další žák řekne první, co ho napadne např. mléko, další žák např. bílá... Tak si ověříme, že všichni rozumí, co to jsou asociace.

Rozdáme žákům pracovní list a přečteme společně první část textu:

Jmenuju se Stela, je mi deset let a můj táta je mašér. Že jste takové slovo nikdy neslyšeli?

Následuje první úkol:

Zkuste si promyslet, co znamená slovo mašér. Když už víme, o čem kniha je, nebude to tak těžké. Přípravte si psací potřeby a máte minutu na to, abyste vytvořili řetězec asociací, který bude začínat slovem MAŠÉR.

mašér - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
 _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____
 _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____

Po vzájemném sdílení (např. ve dvojicích) následuje samostatné čtení a plnění dalšího úkolu (pětílístek):

Děda Baltazar je člověk z hor. V horách Osmihorkách se narodil a vychodil malou horskou školu. V horách se i zamiloval a oženil s mojí babičkou. A v horách také vlastníma rukama postavil to nejkrásnější horské stavení a vychoval dva syny – mého tátu a strejdu Edu.

Děda Baltazar na horách zapustil kořeny tak hluboko, že by si nedokázal představit žít jinde a jinak. Ke svému horskému stavení v Osmihorkách před časem dostavěl i malý penzion, který je od přízemí až po střechu neustále plný hostů a jejich příběhů z dalekých cest. Děda je vždycky jedno velké ucho. Zatímco bafá ze své oblíbené dýmky, co mu vyřezal kdysi jeho táta, můj praděda, kterého jsem nikdy nepoznala, poslouchá všechna ta vyprávění, která voní po dálkách a nejednom dobrodružství. My, kdo ho však známe, v jeho očích kromě nadšení vidíme i pokoru a vděk za to, že mohl celý život strávit právě v Osmihorkách.

Po četbě této ukázky si ověříme, zda žáci rozumí slovnímu spojení "zapustil kořeny tak hluboko." Co to znamená? Uměli byste to vysvětlit? Zkuste uvést příklad ze svého okolí.

Každý žák shrne postavu dědy Baltazara pomocí metody pětílístku (pětílístek je metoda zaměřená na rozvoj schopnosti analýzy a kreativity). U menších žáků, nebo těch, kteří metodu pětílístku neznají, můžeme nejprve společně na tabuli vytvořit pětílístek na jiné téma (např.

pes

chlupatý věrný

štěká běhá vítá

Pes - nejlepší přítel člověka.

kamarád)

_____ PODSTATNÉ JMÉNO

_____ 2 PŘÍDAVNÁ JMÉNA

_____ 3 SLOVESA

_____ VĚTA ZE 4 SLOV

_____ SYNONYMUM K PODST. JMÉNU Z 1. ŘÁDKU

První řádek pětিলístku doplní všichni společně – děda.

Po společném sdílení, popř. vyplnění pětিলístku na téma děda na tabuli, čteme další část textu z pracovního listu:

Nejnáročnější závod na světě

„Hvězdičko, pojď si sednout, je čas, abych ti řekl něco o historii závodu, kterého se v březnu zúčastníme. [...] Yukon Quest je nejslavnější závod psích spřežení na světě. Probíhá každoročně od roku 1984 a může se ho zúčastnit maximálně padesát týmů. My máme pořadové číslo šestnáct. To se ti bude snadno pamatovat, protože šestnáct psů máme doma. Poletíme tam se všemi psy, ale na jejich místě jich vybereme čtrnáct, kteří se mnou poběží.“

[...] Každý závodní pes potřebuje nové botičky na každých sto kilometrů závodu. Jelikož je Yukon Quest dlouhý tisíc mil, což je zhruba tisíc šest set kilometrů, potřebovali jsme pro každého psa šestnáct sad botiček, vždy po čtyřech kusech.

To jsem si musela rozepsat a spočítat na kalkulačce, abych ve výpočtu neudělala chybu. Výsledek, který jsem si několikrát zkontrolovala a nakonec i podtrhla, byl následující. Potřebovali jsme:

Následuje úkol, který menší žáci počítají společně pomocí kalkulačky, větší sami písemně:

Zkuste spočítat (bud' pomocí kalkulačky nebo písemně), kolik botiček budou psi potřebovat.

Pro kontrolu můžeme žákům ukázat, jakým způsobem Stela spočítala tento příklad:

$$\begin{array}{r}
 14 \text{ (PROTOŽE POBĚŽÍ 14 PSŮ)} \\
 \times \\
 16 \text{ (ŠESTNÁCTKRÁT JIM BUDE} \\
 \text{TÁTA BOTIČKY MĚNIT)} \\
 \times \\
 4 \text{ (MAJÍ 4 TLAPKY)} \\
 \hline
 = 896 \text{ BOTIČEK}
 \end{array}$$

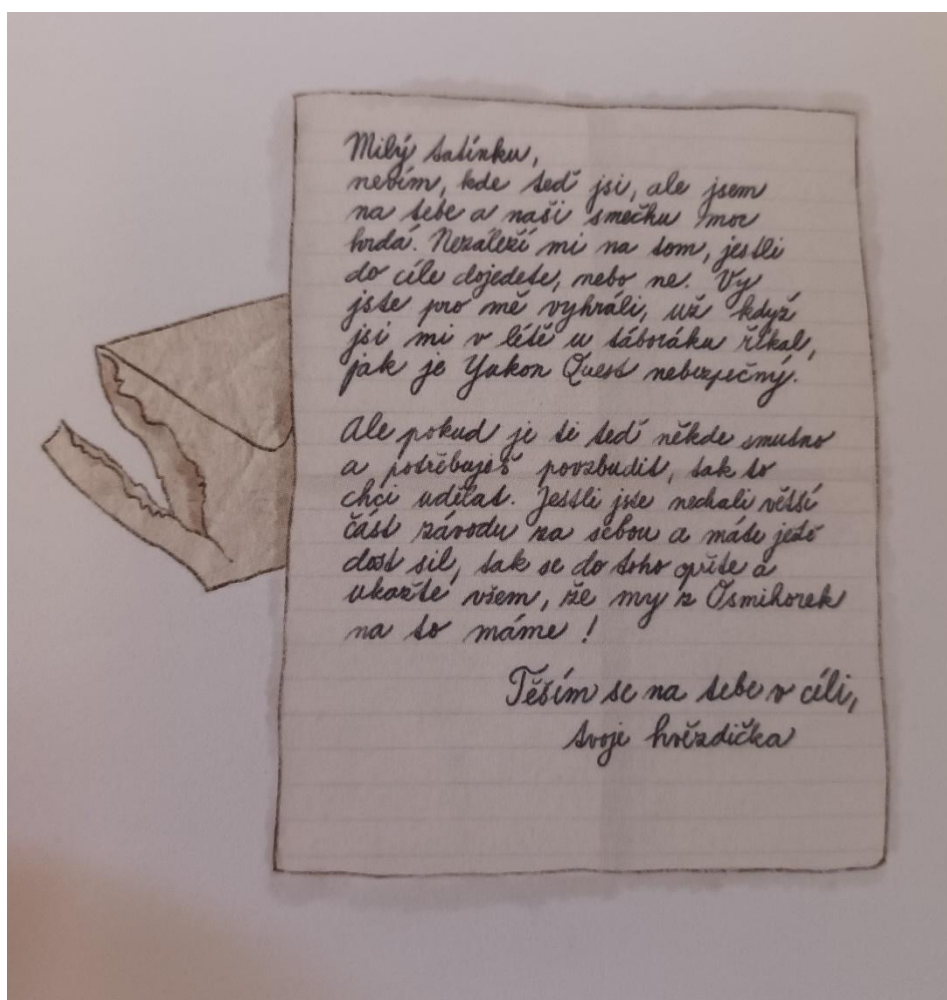
Čteme dál text z pracovního listu:

Start

Jednotlivé týmy opouštěly startovní rovinku v předem určené časy. [...] Táta mě pevně objal, dal mi velkou pusku a usmál se.

Dala jsem mu do kapsy dopis, který jsem napsala ještě ve svém pokoji v Osmihorkách, a řekla jsem mu, ať ho otevře, až když mu bude nejhůř.

Žáci samostatně plní poslední úkol: *Napište, co si myslíte, že Stela napsala do dopisu tatínkovi.* Žákům dáme na splnění úkolu 5 – 10 minut. Poté následuje sdílení žáků, kteří chtějí svůj dopis přečíst. Popřípadě můžeme dopisy vystavit ve třídě. Žákům po přečtení všech dopisů, přečteme (ukážeme) dopis z knihy.

REFLEXE

1. Skupinová hra

Žáky rozdělíme do tří skupin, tyto tři skupiny budou hrát proti sobě a sbírat body. Na papírkách máme nachystané tři možnosti – KRESLENÍ, PANTOMIMA, POPIS. Na jiných kartičkách máme napsaná různá slova nebo slovní spojení týkající se knihy, např. mašér, saně, kost, vodítko, letadlo, mapa, narozeniny, dědeček, dopis...

Jeden člen z týmu, který začíná, si vytáhne nejprve kartičku, jakým způsobem bude slovo představovat, poté si vylosuje slovo, které má kreslit/předvádět/popisovat. Ostatní členové skupinky mají minutu na uhodnotí, pokud slovo odhalí, získávají bod. Takto se střídají všechny skupinky.

2. Pisatelství

Žáci ví, že se tatínek se čtrnácti psy zúčastnil nebezpečného závodu. Každý žák samostatně zkusí vymyslet a napsat krátké pokračování příběhu. Mohou vymyslet, jak závod dopadne, přečte si tatínek dopis, co se stane dál se Stelou a jejími husky, jaké dobrodružství zažijí, jaké problémy budou muset řešit.

Pracovní listy pro žáky:

1. Přečtěte si následující text:

Jmenuju se Stela, je mi deset let a můj táta je mašér. Že jste takové slovo nikdy neslyšeli?

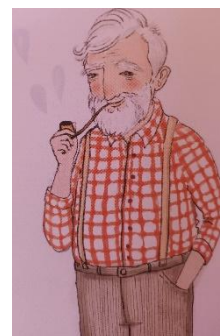
2. Zkuste si promyslet, co znamená slovo mašér. Když už víme, o čem kniha je, nebude to tak těžké. Připravte si psací potřeby a máte minutu na to, abyste vytvořili řetězec asociací, který bude začínat slovem MAŠÉR.

mašér - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ -
 _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ -
 - _____ - _____ - _____ - _____ - _____ - _____

3. Přečtěte si následující text:

Děda Baltazar

Děda Baltazar je člověk z hor. V horách Osmihorkách se narodil a vychodil malou horskou školu. V horách se i zamiloval a oženil s mojí babičkou. A v horách také vlastníma rukama postavil to nejkrásnější horské stavení a vychoval dva syny – mého tátu a strejdu Edu.

Děda Baltazar na horách zapustil kořeny tak hluboko, že by si nedokázal představit žít jinde a jinak. Ke svému horskému stavení v Osmihorkách před časem dostavěl i malý penzion, který je od přízemí až po střechu neustále plný hostů a jejich příběhů z dalekých cest. Děda je vždycky jedno velké ucho. Zatímco bafá ze své oblíbené dýmky, co mu vyřezal kdysi jeho táta, můj praděda, kterého jsem nikdy nepoznala, poslouchá všechna ta vyprávění, která voní po dálkách a nejednom dobrodružství. My, kdo ho však známe, v jeho očích kromě nadšení vidíme i pokoru a vděk za to, že mohl celý život strávit právě v Osmihorkách.

4. Doplňte pětílístek:

_____	PODSTATNÉ JMÉNO
_____	2 PŘÍDAVNÁ JMÉNA
_____	3 SLOVESA
_____	VĚTA ZE 4 SLOV
_____	SYNONYMUM K PODST. JMÉNU Z 1. ŘÁDKU

5. Přečtěte si následující text:

Nejnáročnější závod na světě

„Hvězdičko, pojd' si sednout, je čas, abych ti řekl něco o historii závodu, kterého se v březnu zúčastníme. [...] Yukon Quest je nejslavnější závod psích spřežení na světě. Probíhá každoročně od roku 1984 a může se ho zúčastnit maximálně padesát týmů. My máme pořadové číslo šestnáct. To se ti bude snadno pamatovat, protože šestnáct psů máme doma. Poletíme tam se všemi psy, ale na jejich místě jich vybereme čtrnáct, kteří se mnou poběží.“

[...] Každý závodní pes potřebuje nové botičky na každých sto kilometrech závodu. Jelikož je Yukon Quest dlouhý tisíc mil, což je zhruba tisíc šest set kilometrů, potřebovali jsme pro každého psa šestnáct sad botiček, vždy po čtyřech kusech.

To jsem si musela rozepsat a spočítat na kalkulačce, abych ve výpočtu neudělala chybu. Výsledek, který jsem si několikrát zkontrolovala a nakonec i podtrhla, byl následující. Potřebovali jsme:

6. Zkuste spočítat (bud' pomocí kalkulačky nebo písemně), kolik botiček budou psi celkem potřebovat:

7. Přečtěte si následující text:

Start

Jednotlivé týmy opouštěly startovní rovinku v předem určené časy. [...] Táta mě pevně objal, dal mi velkou pusu a usmál se.

Dala jsem mu do kapsy dopis, který jsem napsala ještě ve svém pokoji v Osmihorkách, a řekla jsem mu, ať ho otevře, až když mu bude nejhůř.

8. Napište, co si myslíte, že Stela napsala do dopisu tatínkovi:

Tento materiál vznikl v rámci projektu Místní akční plán Frýdek-Místek IV a je veřejně dostupný pod otevřenou licencí Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0), která umožňuje jeho volné šíření a úpravy za podmínky uvedení autora a zachování stejné licence.